

تاریخ باغ‌سازی جهان

تألیف: حشمت‌اله متدین

۴	فصل ۱. باغ در تمدن‌های پیش
۱۸	فصل ۲. باغ‌های مصر باستان
۳۲	فصل ۳. باغ ایرانی در سیرتاریخ
۵۶	فصل ۴. آغاز باغ‌سازی در جهان اسلام
۸۰	فصل ۵. آثار باغ در هند قبل از دوره گورکانی
۹۶	فصل ۶. باغ‌سازی موزان
۱۱۲	فصل ۷. زکامی باغ‌سازی در قرون وسطی
۱۳۰	فصل ۸. باغ‌سازی در عصر رنسانس - باروک
۱۵۶	فصل ۹. باغ‌سازی شرقی دوره
۱۷۴	فصل ۱۰. باغ‌های رمانتیک قرن هجدهم
۱۹۲	فصل ۱۱. باغ‌های انتظامی قرن نوزدهم

سرشناسه	: متدین، حشمت‌الله
عنوان و نام پدیدآور	: تاریخ باغ‌سازی جهان / تألیف حشمت‌اله متدین؛ همکاران سروناز افشار... [و دیگران].
مشخصات نشر	: تهران: پژوهشکده نظر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۶ ص.: مصور (رنگی).
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۸۳۳-۰۰-۴
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: همکاران سروناز افشار، سارا گلستانی عراقی، مونا مسعودلواسانی، مونا مسچی، رضا متدین.
موضوع	: باغ‌سازی -- تاریخ
موضوع	: Gardens -- Design -- History
موضوع	: باغ‌ها -- تاریخ
موضوع	: Gardens -- History
شناسه افزوده	: افشار، سروناز، -، همکار اصلی طرح، -، -
رده‌بندی کنگره	: SB۴۵۱/م۲ت۲۱۳۹۶
رده‌بندی دیویی	: ۷۱۲/۰۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۹۶۷۰۸۱

مدیر طرح: دکتر حشمت‌اله متدین
نویسنده: دکتر حشمت‌اله متدین
همکار اصلی طرح: سروناز افشار، سارا گلستانی عراقی، مونا مسعودلواسانی، مونا مسچی، رضا متدین
مدیریت داخلی طرح: پدیده عادلوند، ساره جورمند
ویراستار: ریحانه حجتی
گرافیکست و صفحه‌آرا: رضا متدین

ناشر: پژوهشکده نظر
نوبت چاپ: اول

نشانی: تهران، خیابان آزادی، خیابان دکتر قریب، شماره ۲۳
تلفن: ۶۶۴۳۵۹۸۵ دورنگار: ۶۶۹۱۵۸۳۰
www.nazar.ac.ir info@nazar.ac.ir

عکس روی جلد: باغ- شهر اصفهان صفوی
عکس پشت جلد: کاخ ورسای فرانسه، کاخ الحمرا آندلوسی، باغ روشام انگلستان

فهرست مطالب

پیشگفتار	۱
فصل ۱. باغ در تمدن‌های بین‌النهرین	۴
فصل ۲. باغ‌های مصر باستان	۱۸
فصل ۳. باغ ایرانی در سیرتاریخ	۳۲
فصل ۴. آغاز باغ‌سازی در جهان اسلام	۵۶
فصل ۵. آثار باغ در هند قبل از دوره گورکانی	۸۰
فصل ۶. باغ‌سازی یونان	۹۶
فصل ۷. نگاهی به باغ‌سازی در قرون وسطی	۱۱۲
فصل ۸. باغ‌سازی در عصر رنسانس - باروک	۱۳۰
فصل ۹. باغ‌سازی شرق دور	۱۵۶
فصل ۱۰. باغ‌های رمانتیک قرن هجدهم	۱۷۴
فصل ۱۱. باغ‌های التقاطی قرن نوزدهم	۱۹۲

طراحی باغ، تحت تأثیر رابطه میان خدا، انسان و طبیعت قرار داشته است. ایجاد باغ‌های خدایان، استفاده از صورت‌های مختلف طبیعی، همچون نظم و بی‌نظمی را در ساختار باغ‌ها توجیه می‌کند. کامل‌ترین دانش در مورد طبیعت، از زمان باستان بر جای مانده و لذا در هنر باغ‌سازی اسلامی، رنسانس-باروک و حتی رمانتیسیسم به شیوه‌های باستانی و پخته ارجاع داده می‌شود.

تولد باغ در سرزمین صحرا آغاز شد. این باغ‌ها، با وجود شرایط نامساعد اقلیمی، شاهد خلق بهشت بر روی زمین هستند؛ که در آن شکوه و وفور گیاهان، منظره طبیعی آرام و مطیع را به وجود می‌آورند. پدید آمدن و حیات باغ‌های این خطه به مسیر آب بستگی دارد. مهندسين با طرح‌های دقیق و منظم، به خلق این بهشت‌ها اقدام نمودند. باغ‌سازان نواحی خشک و بیابانی در شرایط کاملاً متفاوت از همکارانشان در مناطق سرسبز و خرم کار می‌کردند.

طراحان باغ‌های اروپای حاصلخیز، با تسطیح زمین‌های ناهموار جنگلی، فضایی آفتاب‌گیر را پدید آوردند. آنها با از بین بردن و شکافتن درختان و ایجاد نظم هندسی که در تضاد با آن فضای نامنظم، پیچیده، آشفته و تاریک بود، فاصله با آسمان را از بین برده و به آن دست می‌یافتند. در سوی دیگر، باغبان‌های نواحی خشک صحرا، در بیابان‌های پهناور و خشک، نقاطی سرسبز و خنک را به هدف ایجاد خرده‌اقلیم خلق کردند.

باغ‌های اولیه با انگیزه ارتقاء روح و روان، با انجام فعالیت‌های مختلف کشاورزی، شکار و ... توسعه پیدا کردند. باغ‌های خانگی با بالا بردن کیفیت زندگی اعضای خانواده و باغ-قصرها، جهت جمع کردن مقامات رسمی و تفریح و تفرج طراحی شدند.

باغ‌های مهم و معروف معمولاً در جای مناسب ساخته می‌شدند، تا تسلط معماری بر منظر و استفاده از آب و هوای مناسب به بهترین صورت انجام گیرد. باغ‌های بین‌النهرینی-مصری، اولین نمونه‌های برتری معماری بر منظر هستند. بعدها باغ‌های ایرانی-اسلامی از یک طرف و باغ‌های رنسانس-باروک از سوی دیگر، از مکان به عنوان برجسته‌ترین شیوه طراحی استفاده کردند.

گذری بر تاریخ باغ‌سازی در اقلیم‌های مختلف، حاکی از روش‌ها و ایده‌های خاص در همراه کردن طبیعت با زندگی انسان است که ریشه در فرهنگ و باورهای آن مرز و بوم دارد.

عمده مطالب کتاب حاضر که نگاهی به تاریخچه باغ‌سازی در جهان دارد، به مطالعه و تدریس کلاس آشنایی با هنر باغ‌سازی در ایران و جهان است که طی چهارده سال در دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری معماری منظر دانشگاه تهران، توسط اینجانب انجام گرفته است. در ادامه تکمیل مطالب به کمک همکاران محترم، سرکار خانم مهندس مونا مسعود لواسانی، سرکار خانم مهندس سارا گلستانی عراقی، سرکار خانم مهندس مونا مسچی و سرکار خانم مهندس سروناز افشار انجام شد. سرکار خانم لواسانی همچنین ویراستاری ادبی متن را انجام دادند. در ادامه مهندس رضا متدین علاوه بر تکمیل مطالب در امور گرافیک، صفحه‌بندی و تهیه بسیاری از منابع تصویری در جمع‌آوری این اثر همکاری داشته است.

این کتاب در یازده فصل، از بین‌النهرین و مصر آغاز و سپس به تأثیر این فرهنگ باغ‌سازی ابتدا بر ایران، جهان اسلام و هند و از دیگر سو بر یونان، روم، قرون وسطی، رنسانس و باروک پرداخته است. در ادامه با توجه به تأثیر باغ‌سازی خاور دور بر باغ‌های رمانتیک و التقاطی، این هنر مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت. با توجه به تغییرات شگرف در طراحی منظر و فضای سبز پس از دوران مدرن، شناخت این تحولات به فرصت دیگری واگذار شده است.

در خاتمه از تمام عزیزانی که در تهیه این اثر، یاری‌گر من بوده‌اند، صمیمانه سپاسگزارم. همچنین ضمن تشکر فراوان از پدر، مادر، همسر و فرزندانم، این کتاب را جهت قدردانی به آنها تقدیم می‌کنم.